

บันทึก ๒๐ ตอนนี้ ได้จากการตีความหนังสือ The Heart of Higher Education : A Call to Renewal เขียนโดยผู้มีชื่อเสียง ๒ ท่านคือ Parker J. Palmer และ Arthur Zajonc ซึ่งเมื่อผมอ่านคร่าวๆ แล้ว ก็บอกตัวเองว่า นี่คือข้อเสนอสู่การเรียนรู้เพื่อเป็นคนเต็มคน ที่มี “พลังสาม” เข้มแข็ง คือ สมองใจ และวิญญาณ (head, heart, spirit) หรือพูดด้วยคำที่ฮิตในปัจจุบันคือ การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงจากภายในตน (Transformative Learning)

แม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะเน้นเสนอการเปลี่ยนแปลงในระดับอุดมศึกษา แต่ผมมีความเชื่อว่าจะต้องใช้กับการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการศึกษาตลอดชีวิต และตัวผมเองก็ต้องการนำมาใช้ฝึกปฏิบัติเองด้วย

ผมตั้งเป้าหมายในการอ่านและตีความหนังสือเล่มนี้ ออกบันทึกลง บล็อก ชูต เรียนรู้บูรณาการพลังสาม ว่า ต้องการเจาะหาแนวทางทำให้จิตปัญญาศึกษา เข้าสู่การศึกษากระแสหลัก เพื่อให้คนไทยมีทักษะจิตตกาวนา บูรณาการอยู่ในทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ เป็นส่วนหนึ่งของทักษะชีวิต

การเรียนรู้บูรณาการ (สมองใจ และวิญญาณ) พัฒนา ๓ ด้านไปพร้อมๆ กัน และส่งเสริมเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ในภาษาอังกฤษเรียกว่า Integrative Learning ในบางที่เรียกว่า Transformative Learning ซึ่งแปลเป็นไทยได้ ๒ แบบ ว่า (๑) การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงระดับรากฐาน คือเปลี่ยนจากติดสัญญาตณฺสตั เป็นมีจิตใจสูง ซึ่งมนุษย์ทุกคนบรรลุได้ บรรลุได้ในฐานะบุคคลทางโลก ไม่ต้องเข้าวัด หรือไม่ต้องบวช (๒) เป็นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง หรือองกาม ภายในตน ตรงกันข้ามกับการเรียนรู้แบบรับถ่ายทอดความรู้มาจากภายนอก

ผมได้ตีความเขียนบันทึกจากบทหลักในหนังสือจบแล้ว แต่ยังมีส่วนเพิ่มเติม เพื่อบอกวิธีปฏิบัติอีกหลายตอน
ที่ผมคิดว่ามีประโยชน์ต่ออาจารย์ที่จัดการจัดการเรียนรู้แบบ Integrative/Transformative Learning อย่างจริงจัง

บันทึกตอนที่ ๑๙ นี้ ดีความจากส่วนหนึ่งของ Appendix C : Administrative and Campuswide Initiatives เรื่อง Integrated, Embedded, and Engaged : Promoting a Culture of Responsibility at MSU – Chautauqua / Dialogue เขียนโดย Stephen L. Esquith, Professor, Department of Philosophy, and Dean, Residential College in the Arts and Humanities at Michigan State University เล่าเรื่อง การจัดเสวนา เรื่องของสังคมในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีมุมมองจากทั้งด้านวัฒนธรรมและด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมในหมู่ นศ. และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตต

คนมหาวิทยาลัย มิชิแกนสเตต เรียกกิจกรรมนี้ว่า Chautauqua เป็นคำที่มีรากมาจากกิจกรรมในศตวรรษที่ ๑๙ ที่เชิญองค์ปาฐกด้านการศึกษา และศิลปิน ไปให้ความบันเทิงทั้งทางปัญญาและอารมณ์ แก่ครอบครัวที่ไปพักผ่อน ณ ชายหาด ของทะเลสาบ Chautauqua ตอนเหนือของรัฐ นิวยอร์ก และชื่อนี้ได้กลายเป็นวิสามานยนามของเวทีสาธารณะ ที่เป็นเวทีเปิด สำหรับถกเถียงประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ที่เป็นจุดสนใจในขณะนั้น ด้วยมุมมองทั้งด้านวัฒนธรรมและด้านวิทยาศาสตร์ ดังคำอธิบายที่นี่

มหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตต ทดลองทำโครงการนี้เป็นโครงการ ๒ ปี ใน ๓ วิทยาลัยที่ นศ. อยู่ประจำในหอพัก โดยมี AAC&U ร่วมเป็นผู้สนับสนุน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างวัฒนธรรมรับผิดชอบต่อสาธารณะ ทั้งในระดับบุคคล ระดับสังคม และระดับสถาบัน

ความรับผิดชอบต่อสังคม/สาธารณะ ของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นชุมชนวิชาการ คืออะไร มองได้หลายแง่มุม

แง่มุมหนึ่งมองจากมุมของเสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) เสรีภาพต้องคู่กับความรับผิดชอบต่อ รู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควร ในประเทศประชาธิปไตยมีเสรีภาพในการแสดงออก แต่พลเมืองทุกคน ต้องรู้ว่าการแสดงออกแบบไหน ในเรื่องอะไรเป็นสิ่งที่ควร/ไม่ควร ในมหาวิทยาลัยก็เช่นกัน ทั้งอาจารย์และ นศ. ต้องเรียนรู้ว่า การแสดงออกเชิงเสรีภาพทางวิชาการของตนมีขอบเขตจำกัดอย่างไร เสรีภาพโดยไม่มีขอบเขตเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ผู้มีการศึกษาทุกคนต้องเรียนรู้ข้อจำกัดของเสรีภาพ เช่น นศ. และอาจารย์ พึ่งมีวิถีดาวดวงว่าสมควรนำเอาข้อความแบบไหนไปใส่ไว้ในเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย หรือใน social media ของตน โดยที่ประกาศตนว่าเป็น นศ. ของมหาวิทยาลัย ก

เวทีเสวนา Chautauqua เป็นเวทีที่ทุกคนเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายโดยไม่มีข้อขัดแย้ง เป็นเวทีที่ นศ. ผู้เยาว์ได้เรียนรู้จากสภาพจริง ว่าประชาธิปไตยคืออะไร ความเท่าเทียมกันในการแสดงออกเป็นอย่างไร มิติของความรับผิดชอบต่อสังคมในการแสดงออกเป็นอย่างไร เป็นการเรียนรู้จากตัวอย่างของจริง ไม่ต้องสอน

สิ่งที่ นศ. ได้เรียนรู้จากกระบวนการนี้ คือเทคนิค สุนทรีเสวนา/สานเสวนา (dialogue) ที่ผู้คนรับฟังกันอย่างเคารพซึ่งกันและกัน กับสาระในแต่ละประเด็นที่นำมาเสวนากัน โดยมีผู้นำเสวนาที่เป็นผู้ทำงานหรือมีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้น จากหลากหลายบทบาทหรือมุมมอง แล้วหลังจากนั้น ทุกคนที่เข้าร่วมก็มีความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น ความเชื่อ หรือเล่าประสบการณ์ของตน

บทความนี้ได้ให้รายละเอียดของการจัดเวทีเสวนา แต่มีข้อความที่แสดงว่าแต่ละหัวข้ออาจมีเวทีเสวนาหลายครั้ง สัปดาห์ละครั้ง ครั้งละ ๓ ชั่วโมง ตัวอย่างหัวข้อเช่น Sustainability and Human Rights; Race, Justice and Equity ในบางกรณีอาจมีการฉายภาพยนตร์ประกอบด้วย

โครงการเสวนานี้ ค่อยๆ ฝังรากเป็นวัฒนธรรมองค์กร ในด้านสำนักับรับผิดชอบต่อสังคม และขยายตัวสู่การเรียนรู้ในหลักสูตรปกติ นำไปสู่ service learning, กิจกรรมภาคสนาม, หลักสูตรฝึกงาน (internship), หลักสูตรที่เชื่อมโยงกับหน้าที่พลเมือง, การไปเรียนรู้ในต่างประเทศ, หลักสูตรข้ามสถาบันที่มีการทำงานรับใช้ชุมชน, ฯลฯ

ขบวนการ/วิธีการ Chautauqua ในศตวรรษที่ ๒๑ มีการดำเนินการหลากหลาย อ่านได้ [ที่นี่](#)

ผมอ่านเรื่องนี้แล้ว นึกถึงขบวนการนักศึกษาระหว่างปี ๒๕๑๔ - ๒๕๑๙ ที่มีกระบวนการกระตุ้นสำนึกสังคมของ นศ.

เขียนโดย วิจารย์ พานิช

วันเสาร์ที่ 24 สิงหาคม 2013 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันเสาร์ที่ 24 สิงหาคม 2013 เวลา 23:54 น.

วิจารย์ พานิช

๑๑ ก.พ. ๕๖

คัดลอกจาก <http://www.gotoknow.org/posts/546137>